

HOUSIASME GEZOCHT!

HGJB-Jaarthema 2022/2023

KATERN STARTZONDAG/PREEKSCHETS

Inhoudsopgave

1.	Woord vooraf	03
2.	Motivatatie thema	03
3.	Motivatatie bijbelgedeelte	03
4.	Preekschets 'Enthousiasme gezocht!'	04
4.1	Inleiding	04
4.2	Exegetische en homiletische observaties	04
4.2.1	Context	04
4.2.2	Structuur	04
4.2.3	Vers voor vers	04
4.3	Gedachten en suggesties voor de preek	07
4.4	Met het oog op opvoeders, kinderwerkers	09
4.4.1	Opvoeders, club- en catechese leiding	09
4.4.2	Kinderwerkers	09
4.5	Met het oog op tieners en jongeren	09
4.5.1	De hele dag 'in God leven', kan dat?	10
4.5.2	Lijfspreuk	09
4.5.3	Vuur	09
4.5.4	Glas laten vullen	10
4.6	Liturgische aanbevelingen	11
4.6.1	Psalmen (OB)	11
4.6.2	Liederen	12
4.7	Gespreksvragen	13

1. Woord vooraf

Wat hebben we er zin in! Na de zomer weer een gewoon kerkelijk seizoen 'draaien' – zonder corona! Het is op dit moment nog niet zeker dat het kan, maar we hopen erop en zien ernaar uit, zeker ook met het oog op onze kinderen en jongeren.

Zal iedereen weer aanhaken? De signalen zijn niet bepaald positief. Al in september 2020 stelde de Volkskrant dat de coronacrisis de leegloop uit de kerk met bijna tien jaar heeft versneld. In diezelfde periode bleek uit een onderzoek in Amerika dat een derde van de meelevende christenen gedurende de (eerste) lockdown was gestopt met het bijwonen van diensten – dus ook online. Het Amerikaanse blad Christianity Today kwam in de zomer van 2021 dan ook met een artikel: 'De pandemie mag dan naar haar einde lopen, de strijd van de kerk is nog maar net begonnen.' Geluiden in het HGJB-achterland zijn gelukkig niet zó alarmerend. Maar ervan uitgaan dat we de draad gewoon weer kunnen oppakken, lijkt een beetje naïef. Daarvoor zijn er ook bij ons te veel andere signalen.

De preekschets is geschreven door ds. L.L. van den Dool uit Broek op Langedijk.

We wensen u een gezegende startzondag toe!

2. Motivatie thema

Het zal ons niet verbazen dat de coronacrisis ons enthousiasme voor kerk en geloof onder druk heeft gezet. Het uithoudingsvermogen is bij veel mensen door de coronacrisis danig op de proef gesteld. 'Ik heb het er helemaal mee gehad' en: 'De rek is eruit', kon je zelfs in de kerk horen. Is ons geloof door deze beproeving gegroeid of heeft het schade geleden? De tijd zal het leren, maar we kunnen het beter niet rustig afwachten.

In afhankelijkheid van God en Zijn Heilige Geest moeten we elkaar oproepen om er – als het weer kan – weer volop voor te gaan. We hebben nieuw enthousiasme nodig! Nog meer dan in 2019/2020, toen het HGJB-jaartheme 'Kom, doe mee!' was, moeten we het in 2022/2023 tegen elkaar zeggen: 'Kom, doe weer mee!' Niet louter in de zin van meedoen aan activiteiten, maar vooral qua geloofshouding. Er is enthousiasme gezocht, dat is letterlijk dat je God in je hebt (Grieks: en theou), dat je vol van Hem bent. Die volheid kunnen we niet manipuleren, maar Paulus zegt wel: 'Wees vurig van geest' (Rom. 12:11), of zoals de Nieuwe Bijbelvertaling het weergeeft: 'Laat uw enthousiasme niet bekoelen, maar laat u aanvuren door de Geest'.

3. Motivatie bijbelgedeelte

Het uitgangspunt voor het thema 'Enthousiasme gezocht!' is Romeinen 12:9-20, met als kerntekst vers 11: 'Wees niet traag wat uw inzet betreft. Wees vurig van geest. Dien de Heere.' In vers 11 van dit gedeelte komen we verschillende kernwoorden tegen die juist nú actueel zijn: eensgezindheid, volharding, hoop, liefde.

Mooi is ook dat het dienen van de Heere wordt uitgewerkt in drie richtingen: boven, binnen en buiten.

- Boven – Kern van alles is de gerichtheid op God. Voor al in vers 11-12 komt dat naar voren: 'Wees niet traag wat uw inzet betreft. Wees vurig van Geest. Dien de Heere. Verblijd u in de hoop. Wees geduldig in de verdrukking. Volhard in het gebed.' Juist ook nu is het nodig om elkaar dit voor te houden. De draad oppakken na corona vraagt om des te meer inzet. We kunnen wel zeggen dat de rek eruit is, maar laten we geduldig zijn in deze (lichte) 'verdrukking'. Als we het nú al niet volhouden, hoe zal het dan zijn als er echte verdrukking komt?

- Binnen – Van belang is ook de gerichtheid op elkaar binnen de gemeente: 'Laat de liefde ongeveinsd zijn' (vers 9), 'Heb elkaar hartelijk lief met broederlijke liefde. Ga elkaar voor in eerbetoon' (10), 'Wees deelgenoot in de noden van de heiligen' (13), 'Wees eensgezind onder elkaar' (16). Net als toen Paulus deze brief schreef, is het ook nu niet vanzelfsprekend dat deze dingen in de gemeente gevonden worden. Maar we kunnen en moeten er wel aan werken.

- Buiten – Opvallend in deze perikoop is hoe nadrukkelijk de beweging naar buiten erin zit. Het gaat niet louter om onze relatie met God (boven) of de relatie met elkaar (binnen). De richting naar boven en de richting naar binnen worden zichtbaar in hoe wij met onze omgeving omgaan... Paulus zegt zelfs: 'Zegen wie u vervolgen' (vers 16). En: 'Vergeld niemand kwaad met kwaad. Wees bedacht op wat goed is voor alle mensen. Leef, zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, in vrede met alle mensen' (17). In alles gaat het om goed doen. Daar begint en eindigt dit gedeelte mee: 'Heb een afkeer van het kwade en houd vast aan het goede' (vers 9). En: 'Word niet overwonnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede' (21).

4. Preekschets 'Enthousiasme gezocht!'

4.2. Exegetische en homiletische observaties

4.2.1 Context

De brief aan de Romeinen is geschreven door Paulus. Waarschijnlijk toen hij tijdens zijn derde zendingsreis drie maanden in Korinthe verbleef (Hand. 20:3). De brief is door Paulus zelf gedictieerd en naar alle waarschijnlijkheid door Febe, diacones van Kenchreeën, naar Rome gebracht (Rom. 16:1-2, 22). De geadresseerden worden in Romeinen 1:7 genoemd: 'allen in Rome, geliefden van God, geroepen om Zijn heiligen te zijn'. De gemeenschap in Rome kende veel Joden die na de inlijving van Israël in 63 voor Christus door Pompeius gevangen waren genomen en naar Rome gebracht. In 49 na Christus verdreef keizer Claudius de Joden uit Rome (Hand. 18:2). Als gevolg hiervan telde de gemeente in Rome, die eerder bestond uit joodse en niet-joodse christenen, vooral christenen van heidense afkomst. Na de dood van Claudius (54 n.Chr), keerden de Joden weer terug naar Rome, waaronder Prisca en Aquila (Rom. 16:3). Deze terugkomst heeft mogelijk tot integratieproblemen geleid en kan voor Paulus een aanleiding zijn geweest om het Evangelie duidelijk uiteen te zetten.

4.2.2 Structuur

De structuur van de brief is grofweg te onderscheiden in het leerstellige deel (Rom. 1-11) en het vermanende en praktische deel (Rom. 12-16). In het eerste deel worden de barmhertigheden van God geëtaled, die de basis vormen voor het dagelijks leven met God. Zo roept Paulus in Romeinen 12:1-2 vanwege 'de ontfermingen van God' op tot een praktisch toegewijd leven (vers 1) en een blijvende gerichtheid op God (vers 2). In vers 9-21 wordt dit concreet en praktisch uitgewerkt.

Paulus spreekt in Romeinen 12 eerst over het lichaam (vers 3 tot 8), om vervolgens in vers 9 tot 21 te spreken over de liefde die het lichaam bijeenhoudt. Dit komt overeen met 1 Korinthe 12 en 13 waarin Paulus eerst spreekt over het lichaam van Christus om vervolgens te spreken over de liefde in hoofdstuk 13.

In Rom. 12:9-21 worden een aantal losse vermaningen genoemd die veelal te maken hebben met liefde (vers 9, 10, 13), kwaad (vers 9, 17, 21) en goed (vers 9, 17, 21).

Het is een concretisering van de oproep in vers 1-2 om een toegewijd leven te leiden voor God. Omdat vers 9-21 voortvloeit uit vers 1-2 zijn beide verzen hieronder uitgewerkt. Echter is het ook goed mogelijk om vanaf vers 9 te lezen. Ook in dit vers zie je de ontfermingen van God in de liefde (agapè) die van God afkomstig is.

4.2.3 Vers voor vers

1 De 'ontfermingen van God' (Rom. 11:32), zijn in de hoofdstukken 1-11 geëtaled en de opmaat voor het praktisch geloofsleven. Alleen Gods grote daden van ontferming/barmhertigheid zijn – als het goed is – de motivatie en drijfveer van de gelovige om een geheiligd leven te leiden. Paulus vergelijkt het geheiligde leven met het aanbieden van hun 'lichamen' als een offer aan God. Voor de Griekse en Romeinse lezers moet dit vreemd in de oren geklonken hebben. Zij vonden het lichaam ongeschikt en richtten zich op de geest en de ziel. In de Bijbel doet het lichaam echter helemaal mee. Zo ook in vers 1 waar Paulus de gelovigen oproept om hun lichaam als een 'levend' offer aan te bieden. Een levend offer is een vreemd begrip omdat in het Grieks het woord 'offer' doden betekent. Dit betekent dat je jezelf aan God geeft als een levende dode. Dat is paradoxaal: leven en dood. Tegelijkertijd is het een terugkerende boodschap in de Bijbel, denk maar aan Jezus' oproep om het leven te verliezen om het te behouden (Luk. 9:23-24) en de stervende graankorrel. Een 'levend offer' wil zeggen dat het offer niet bestaat uit het doden van het offerdier, maar uit een voortdurend toegewijd leven aan God. Daarnaast is het ook een 'heilig' offer omdat het leven apart is gezet voor God en het lichaam Zijn eigendom geworden is ('afgezonderd voor God'). Het leven met God gaat niet buiten het lichaam om, maar is helemaal ingebed (Rom. 6:13, 19). Paulus roept de gelovige op om het dagelijkse, gewone leven – je slaap-, eet-, werk- en wandelleven – voor God neer te leggen als een offer. Niet om verzoening te brengen of een goede verhouding met God te bewerkstelligen, maar als een gelovig antwoord op Zijn liefdevolle daden. Het is een nieuwe toespitsing van de gedachte dat God geen brandoffers wil maar barmhertigheid (Hos. 6:6; Matth. 9:13; 12:7; 23:3). 'Dat is de ware eredienst' oftewel de eredienst die 'redelijk' of 'logisch' is. Je lichaam aan God wijden (offeren) is een logisch gevolg als je kijkt naar de 'ontfermingen van God'. Als God zichzelf helemaal in liefde gegeven heeft voor jou, kan het niet anders dan dat je met heel je hebben en houden Hem jouw leven geeft. Zowel met je hoofd en je hart, als met je handen.

2 Je leven aanbieden aan God krijgt gestalte in twee opdrachten, namelijk ‘neemt niet de vorm aan’ en wordt ‘omgevormd’. Paulus roept de gelovige op om niet naar de agenda, het patroon en de levenswijze van deze wereld te leven, maar steeds te vernieuwen in denken. Het gaat om een blijvende opdracht om voortdurend weerstand te bieden en steeds te veranderen door de vernieuwing van het denken. Het is een oproep om blijvend gevormd te worden tot mensen die afgestemd zijn op God, niet slechts op wat vandaag trending, opvallend of spannend is. De gelovige dient onophoudelijk te leven in ritmes en oefeningen die hem/haar her-vormen naar het beeld van Jezus. De vernieuwing wordt bewerkt door de Heilige Geest (Rom. 7:6; 8:5). Door de vernieuwing kan de gelovige proeven ‘wat de goede, welbehaaglijke en volmaakte wil van God is’. Niet als een proef op de som, maar als voorproef op de tijd dat alles volmaakt zal zijn. Maar nu zijn we nog in een ‘eeuw’ of ‘wereld’ waarin de tijd en de invloedssfeer nog sterk beïnvloed wordt door de boze (2 Kor. 4:4). Als gelovigen dienen we weerstand te bieden en ons voortdurend te richten op God.

9 Nadat Paulus de gaven van de Geest heeft besproken, volgt er een les in (opr)echte liefde (vergelijkbaar met 1 Kor. 12-13). Paulus’ keuze om te beginnen met ongeveinsde liefde staat dus niet op zichzelf. Het is de liefde van God die alles samenbindt. Deze liefde is ongeveinsd ofwel niet huichelachtig (anupokritos) en kenmerkt zich door toegewijde, zelfopofferende liefde (vers 1-2). Het gaat niet om ‘gemaakte’ vriendelijkheid die opgelegd is (vgl. 2 Kor. 6:6) en waar je zomaar doorheen kan prikken. Het gaat om liefde (agapē) die van God afkomstig is. Van de gemeente wordt een liefde verwacht die haar oorsprong vindt in God. Deze liefde is niet naïef of zonder grenzen, maar verafschuwt het boze en is gehecht/verkleefd aan het goede. In de verzen 9-13 wordt deze liefde nader uitgewerkt. De aanvankelijke, gebiedende oproep tot liefde wordt uiteengezet in een reeks bijzinnen (zoals in 1 Thess. 5:12-22 en 1 Petr. 3:8-12). Zo wordt de oproep van vers 9: ‘Laat de liefde ongeveinsd zijn.’ uitgebreid in verschillende vermaningen, zoals: ‘Heb elkaar hartelijk lief met broederlijke liefde’ (vers 10) en ‘Wees niet traag wat uw inzet betreft. Wees vurig van geest.’ (vers 11).

10 De ‘echte’ liefde die in God naar ons toegekomen is, heeft gevolgen voor hoe we als gelovige met elkaar omgaan (v.9-13). We gaan met elkaar om als broers en zussen die elkaar liefhebben met ‘broederlijke’ (filadelphia). Door de liefde van God zijn we allemaal zonen van God en broers van de Heere Jezus

(Rom. 8:12-17; 29). Als broeders en zusters zijn we aan elkaar gegeven, om te oefenen in liefde die warm, hartelijk en echt is. De liefde voor elkaar is onderdeel van het grootste gebod. Naast broederlijke liefde kenmerkt de relatie tussen de gelovigen zich door hoogachting/eer(betoon)/respect (timē). De ‘hoogachting’ naar elkaar toe, vloeit voort uit het gegeven dat wij deel mogen uitmaken van dat ene lichaam van Christus Jezus (v.5).

11 In vers 11 worden er drie opmerkingen geplaatst over de inzet van de gelovigen, die in het verband van de liefde staan (v.9). De inzet van de gelovigen dient niet traag of lui (oknēros) te zijn. Hetzelfde woord komt nog op een andere plek in het NT terug, namelijk in de gelijkenis van de talenten: *‘Maar zijn heer antwoordde en zei tegen hem: Slechte en luie dienaar, u wist dat ik maai waar ik niet gezaaid heb en van de plaats inzamel waar ik niet gestrooid heb.’* (Matth. 25:26). De inzet voor God en Zijn Koninkrijk gaat niet op zijn elfendertigst; er is ijver, beschikbaarheid en een opofferende houding nodig. Maar ook bezieling, vandaar de tweede oproep: ‘Wees vurig/kokend van geest’. Deze oproep kan zowel de betekenis hebben van ‘enthousiast’ (vgl. Hand. 18:25) als ‘vurig in de Heilige Geest’. Beide is mogelijk. Wat betreft het ‘enthousiasme’ gaat het hier om een ‘groot enthousiasme’. Iemand die iets doet met heel zijn hart, hoofd en handen en zich er helemaal voor geeft. Deze volledige inzet doet denken aan het levende offer voor God (vers 1). Het enthousiasme komt voort uit het verblijven in de Heilige Geest. Het vuur van de Heilige Geest kan gemakkelijk gedoofd of uitgeblust worden (1 Thess. 5:19). IJver is nodig om vol te blijven van God en Zijn Geest, en zo te kunnen delen van Zijn liefde. Maar andersom is er ook bezieling en méér van de Geest nodig, om in het alledaagse je leven toe te wijden aan God. De derde omschrijving van de inzet van de gelovige is: ‘Dien de Heere’. Het vestigt de aandacht op het dienende en nederige karakter van het dienstbetoon aan de Heere. Het gaat niet om zelfverheerlijking, maar om opofferende liefde (vers 9).

12 Net als in vers 11, werkt Paulus een thema uit in drie aanmoedigingen, dit keer over de volharding: ‘Verblijd u in de hoop. Wees geduldig in de verdrukking. Volhard in het gebed.’ Het verblijden ligt niet in de menselijke hoop, maar in hetgeen waarom men hoopt in Christus Jezus. De hoop ligt in de toekomstige heerlijkheid (vgl. Rom. 5:2; 8:21,24-25). Deze toekomstverwachting is een reden tot vreugde. De hoop staat in contrast met de

verdrukking die gelovigen ervaren. Door de andere levensstijl van de gelovige is de verdrukking een onvermijdelijk gevolg. Net als Christus Jezus dienen we in het lijden de blik gericht te houden op het Koninkrijk dat in het verschiet ligt. Op die manier kan de gelovige in de verdrukking volhouden. In het gebed ligt de stille kracht van de omgang met God verscholen. Daar oefent de gelovige aanhoudend(!) dat de hoop in Christus Jezus ligt.

13 Binnen de gemeenschap is de nood van de medegelovigen de nood van allen. Net als in een gezin heeft de zorg voor de een impact op alle broers en zussen. Zo dient het er ook in de gemeente aan toe te gaan. De opdracht is om medegelovigen gastvrij te ontvangen. Christenen dienen hulpbehoevende mensen in hun huis te ontvangen en uit te nodigen.

14 De opdracht 'zegen wie u vervolgen, zegen en vervloek niet' is ontleend aan de woorden van de Heer Jezus uit Matth. 5:44 'Hebt uw vijanden lief en bidt voor wie u vervolgen' en Luk. 6:27-28 'Hebt uw vijanden lief en doet wel degenen die u haten, zegen wie u vervloeken en bidt voor wie u smadelijk behandelen'. Deze opdracht gaat in tegen ons oude ik (levend offer) en wordt in Matth. 5:45 als volgt gemotiveerd: 'zodat u kinderen zult zijn van uw Vader, Die in de hemelen is, want Hij laat Zijn zoon opgaan over slechte en goede mensen, en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.' De liefde van God voor de Hem vijandige mensheid is zo groot, dat Hij Zijn Zoon voor hen gaf (zie Rom. 5:10). Van de gelovigen wordt verwacht, dat zij dezelfde gezindheid hebben tegenover degenen die hen vervolgen. Daarvoor is een vernieuwing van denken nodig (vers 2).

15 In de verzen 15 en 16 heeft Paulus in de eerste plaats de onderlinge liefde binnen de gemeente op het oog. In vers 17 volgt de liefdevolle verhouding tot buitenstaanders en vervolgers. De eenheid binnen het lichaam van Christus geeft een veilige en vertrouwde ruimte om zich met de ander te verblijden of met de ander mee te huilen (1 Kor. 12:26).

16 Paulus roept de gemeente op om eensgezind/eendrachtig te zijn (zoals ook later in Rom. 15:5). Deze eenheid vraagt om een houding waarin men niet streeft naar de hoge dingen, maar blijft bij het nederige/eenvoudige.

17 In dit vers richt Paulus zich op de omgang met buitenstaanders. 'Vergeld niemand kwaad met kwaad'. Deze regel gaat terug op het onderwijs van de Heere Jezus (Matth. 5:39) dat op zijn beurt weer gebaseerd is op het oude testament (Spr. 20:22; 24:29). Voor de bevoegdheid en plicht van de overheid om het kwaad te vergelden dient men het volgende hoofdstuk te lezen (Rom. 13:4). Dan volgt een opdracht: 'het goede tevoren bedenkende voor het aangezicht van alle mensen'. Men dient van te voren te overwegen hoe zijn daden door de mensen zullen worden beoordeeld. Om zo een verantwoordelijk en goed leven te leiden dat mensen niet tot aanstoot is.

18 Gelovigen zijn geroepen om 'vredestichters' te zijn (Matth. 5:9). Maar Paulus erkent ook dat het niet altijd mogelijk is om met iedereen in vrede te leven. Het Koninkrijk van God staat in contrast met het koninkrijk van deze wereld wat relaties op spanning kan brengen. (Joh. 15:18,19; Jak. 4:4).

19 Paulus draagt de gelovigen op om niet voor eigen rechter te spelen (met name als het gaat om buitenstaanders en vervolgers) en noemt hen 'geliefden'. Het geliefd zijn van God bepaalt hen bij Gods liefde en dat Hij alles goed zal maken. De gelovige hoeft niet te vergelden, maar wordt opgedragen om plaats te maken voor Gods toorn. Het eindoordeel ligt niet bij ons, maar bij God (Rom. 2:5): 'Voor Mij is de wraak, Ik zal het vergelden, zegt de Heere' (Deut. 32:35, Hebr. 10:30).

20 Het hart van de gelovige dient niet wraakzuchtig te zijn, maar kenmerkt zich door een liefdevolle houding - zelfs voor vijanden (Matth. 5:44). De liefde uit zich in de praktijk van eten/drinken geven aan een vijand die honger/dorst heeft (naar Spr. 25:21,22). 'Want door dat te doen, zult u vurige kolen op zijn hoofd hopen'. Deze tekst kan op twee manieren geïnterpreteerd worden. Enerzijds kunnen de 'vurige kolen' een verwijzing zijn naar de eeuwige straf, gesymboliseerd door onuitblusbaar vuur (Heb. 10:27). Christenen worden opgeroepen het goede te doen voor hen die kwaad in de zin hebben, omdat ze weten dat God hen zal straffen. Een andere interpretatie voor 'vurige kolen' is dat de onverdiende liefdevolle hulp van de gelovigen (v.20a) schaamte, berouw en mogelijk bekering teweeg brengt. De tweede uitleg is m.i. het meest aannemelijk aangezien in de verzen 4, 17, 19, 21 steeds de aandacht wordt gevestigd op een liefdevolle, positieve reactie van de gelovigen als ze in aanraking komen met onrecht en dit vers als motivatie gelezen kan worden voor opofferende liefde.

21 Vers 21 biedt een beknopte samenvatting van vers 9 tot 20. De gelovigen worden opgeroepen om het kwade te overwinnen door het goede. Het kwade dient niet beantwoord te worden met het kwade maar met het goede, anders zou het hart van de gelovige opnieuw in bezit genomen worden door het kwade. Dit vraagt steeds om een hernieuwing van de gezindheid en een blijvende focus op het levendmakende werk van God (vers 2).

4.3 Gedachten en suggesties voor de preek

Bij het thema 'Enthousiasme gezocht!' en de schriftlezing zijn er verschillende thema's die uitgewerkt kunnen worden. Hopelijk wordt u van een van deze gedachten enthousiast!

4.3.1 Enthousiasme gezocht!

Als je ergens enthousiast over bent, dan wil je dat graag met anderen delen. Een heerlijke vakantie. Een gave bijbaan. Een prachtige wandeltocht. Je deelt het in je Story op Instagram, stuurt een appje of zegt het als eerste tegen je vriend. Enthousiasme werkt meestal aanstekelijk. Het steekt jou - en misschien anderen - aan. Het maakt je warm.

Enthousiasme komt van het Griekse werkwoord *enthousiázein*, en is afkomstig van het woord *ἐνθεός* (*entheos*) wat opgesplitst kan worden in 'en', wat in betekent en het woord 'Theos', wat God betekent. Je zou het woord kunnen vertalen met: 'in God zijn' of 'van God vervuld'. Mensen die enthousiast zijn, zijn dus vol van God en Zijn Geest. Het zijn Geestdriftige mensen. Ze zijn gedreven (door de Geest), fanatiek en zetten zich met passie in. Paulus roept ons op om de liefde een hoog opblaasend vuur te laten zijn. De traagheid voorbij, vurig van geest (vs. 11). Niet aarzelend, afwachtend en gereserveerd in de omgang met de medemens. Maar enthousiast, met een hart dat van liefde 'kookt'. Het grote gebod is: 'Gij zult de Here, uw God, liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw kracht en met heel uw verstand (Luk. 10:27). God vraagt om een volkomen gerichtheid op Hem, zo ook in Jer. 29:13-14: 'Als u Mij met heel uw hart zoekt, zal Ik door u gevonden worden, spreekt de Heere'. God neemt geen genoegen met halfbakken intenties, zo nu en dan God zoeken of het niet zo nauw nemen met God. God is een jaloers God die niets liever dan de pure, ijverige en echte liefde van zijn kinderen heeft. Wanneer je leeft in de overvloed van Zijn liefde, dan deel je deze liefde ook uit naar anderen. In Zijn Liefde brand je om de God en de naaste te dienen. Met liefde die niet kookt, neemt God geen genoegen. In Openbaring 3:15-16 staat: 'Ik ken uw werken, en weet dat u niet koud en niet heet bent. Was u maar koud of heet! Maar omdat u

lauw bent en niet koud en ook niet heet, zal Ik u uit Mijn mond spuwen.' Laten we ons hart aanvuren bij God. Wees en blijf bij het warme vuur. God wil door Zijn Geest het vuur van de liefde in jou en je relatie(s) opstoken!

Het jaarthema 'Enthousiasme gezocht' drukt een verlangen uit naar enthousiasme. Mogelijk is het eerste vuur weggeëbd en heeft het plaats gemaakt voor sleur, laksheid of blijven werken zonder bezieling. Het is een slappe boel geworden en de liefde staat op een laag pitje. De passie is helemaal weg. Dat hoeft ons niet te verbazen omdat het leven met God niet vanzelf gaat, maar continu onze gerichtheid vraagt op de Bron (vers 1-2). In ons zit een diepe neiging om het wat minder nauw met God te nemen. Als we eerlijk zijn, zit er in ons allemaal een afhaker. Het is goed om hier eerlijk over te durven zijn en voorbeelden te noemen uit je eigen leven waarin je merkte dat je niet meer zoveel voelde voor het geloof. Daarnaast is het goed om verschillende omstandigheden te benoemen die het effect van afhaken kunnen versterken. Te denken valt aan de coronaperiode. Twee jaar lang heeft de coronacrisis de kerkdiensten, het kringwerk, het pastoraat en het jeugdwerk bemoeilijkt. Er was weinig ruimte voor ontmoeting en door de maatregelen konden veel activiteiten structureel of soms ineens niet plaats vinden. Sommige gemeenteleden vonden dat wel prima en hebben na een periode van afwezigheid van de (online) kerkdiensten de conclusie getrokken dat het voor hen niet meer hoeft. De online kerkdienst vanuit huis met goede koffie heeft langzaam plaats gemaakt voor een ander programma met dezelfde koffie. Over sleur gesproken! Altijd maar koffie! Toch nemen we vaak genoegen met minder van God. En als het hart dan niet op een andere manier wordt gevoed - zoals door bijbelstudie, meditatie of zingen - kan het zomaar zijn dat het koeltje langzaam afkoelt. Andere gemeenteleden hebben door de coronaperiode juist de waarde van kerk, kringwerk en jeugdwerk herontdekt. Ze hebben het samen zingen, bidden, luisteren naar Gods Woord en de ontmoeting gemist. Als gemeente kun je elkaar letterlijk en figuurlijk meenemen in het zingen, spreken en bidden tot God. Alléén is dat moeilijk vol te houden, vandaar dat God ons de gemeente heeft gegeven en Paulus in Romeinen 12:3-8 uitvoerig spreekt over het belang van het lichaam van Jezus Christus. De gelovigen houden elkaar warm bij het vuur van Christus Jezus. Om zo voor het eerst of opnieuw enthousiast te worden over God.

Een mooi voorbeeld van enthousiast geloven is Maria. In Luk. 1:38: De Heere wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd. Geen gelaten reactie van: 'we zullen wel zien' of 'we kijken dan wel weer', maar enthousiasme vol overgave aan God. Ze strekt zich ernaar uit. Een ander voorbeeld zijn de Emmaüs-gangers, die na een tijd met Jezus gelopen en gepraat te hebben, enthousiast over Jezus weer op weg gaan en tegen elkaar zeggen: 'Was ons hart niet brandend?' Enthousiast over Jezus of over God word je door de omgang met Hem. Niemand is enthousiast over een nieuwe serie, waar hij/zij niets van weet en geen trailer van heeft gezien. Enthousiast kun je pas worden naarmate je meer afleveringen ziet en het verhaal beter leert kennen. Je weet dan ook beter hoe de hoofdpersoon in elkaar zit en het wordt steeds waarschijnlijker dat je de bingewatch-waardige serie aan je collega's aanbeveelt. Zo ook met God.

Er is enthousiasme nodig: een heilige vonk die overslaat op mensen. Zodat mensen in vuur en vlam komen voor God en hun naaste; en (voor het eerst of opnieuw) bezielde, met vreugde en passie hun leven toewijden aan God. Om die vonk over te laten staan is het nodig dat de gelovigen steeds zien op de 'ontfermingen van God' (v.1) en de liefde die uit God voortkomt (v.9). Het is net als die (bij)baan of die vakantie, als je er niets over weet gaat je dat niet enthousiast maken. Je hebt meer beelden, verhalen, ervaringen, reviews en/of (achtergrond)informatie nodig. Door erover te praten met vrienden, ermee bezig te zijn en de nodige voorbereidingen te treffen neemt het enthousiasme toe. Wat je aandacht geeft, groeit. Zo is het ook met het geloof, door met volledige aandacht op God gericht te zijn, groeit er enthousiasme voor God en je medemens.

4.3.2. Offer - God vraagt volledige inzet!

De barmhartigheden (v.1) en liefde van God (v.9) zijn voor Paulus de aanleiding om de gelovigen op te roepen hun leven aan God te wijden/offeren. Christus zelf is daarin voorgegaan in woord en in daad. Hij zei: er is geen grotere liefde dan je leven geven voor je vrienden. Tim Keller verwoordt dit in een pakkend citaat: 'Jezus haalde Zijn handen van Zijn leven af, zodat jij je handen van je leven kan halen voor Hem.' Dat vraagt om een streep te zetten door het idee dat je zelf alles kunt beslissen en uit mag maken. Maar dat betekent dat onze agenda, tijdsbesteding, duurzaamheids-, leef- en uitgavenpatroon God toebehoren. Niet alleen een aspect van het leven. Net als het offer is het volledig. Je offert jezelf continu aan Hem. Het is dus ook niet beperkt tot een bepaalde tijd of een moment in de week (zondag); maar héél het leven dient aan God gewijd te zijn. De ochtend, middag en avond. Elke minuut, uur, dag en week. We mogen Christus gedurende de hele dag dienen. Dit is het hoogste voorrecht in het universum voor mensen. Dat God ons wil gebruiken in Zijn dienst, met al onze tekorten en gebreken. Wij mogen het allemaal in Zijn handen leggen.

In vers 11 vermaant Paulus: 'Wees niet traag wat uw inzet betreft.' Niet halfslachtig, lauw, lui, weifelend of afwachtend, maar met volledige inzet en toewijding wil God gediend worden. Dat voelt als doodgaan. Maar aan de andere kant vind je het leven. Daarom is het een levend offer! Een offer dat leidt tot het (eeuwige) leven!

Vaak denken we bij een levend offer aan 'grote dingen', maar het leven met God gebeurt 'gewoon' in het kleine en alledaagse. In het boek: *'Liturgie van het alledaagse, Heilige gebruiken in het gewone leven'* neemt Tish Warren de lezer mee in een praktische, concrete manier van geloven. Elk onderdeel van de dag behoort God toe. Zo is de nachtrust een confrontatie met het feit dat wij mensen rust nodig hebben en het leven niet in onze handen ligt. Tijdens de nacht mogen we uitrusten en ons laten vullen met nieuwe krachten. De psalmist van Psalm 127 wist daar ook van: 'Hij geeft het Zijn beminde in de slaap'. Zonder God is ons zwoegen tevergeefs. We mogen het hebben van de ontfomingen en liefde van God (Rom. 12:1-2). Als we 's morgens wakker worden, mogen we de ochtend begroeten als een geschenk, zoals de psalmist (van Psalm 118): 'Dit is de dag die de Heere gemaakt heeft.' Dit! Elke dag is ontvangen genade. We mogen opstaan in dankbaarheid om wat God geeft! Vanuit die dankbaarheid mogen wij onszelf aan God toewijden als een levend offer (Rom. 12:1-2). Hoe waardevol is het om met God de dag te beginnen. Dat geeft het leven kleur, zin en betekenis. Hoeveel tieners, jongeren (en ouderen) worden niet met hun telefoon in hun hand wakker. Waarin ze als 'consument' wakker

worden, of als 'opgejaagde' die van alles 'moet' beantwoorden en doen. Laten we als gelovigen steeds beginnen met God, en vanuit Zijn ontfermingen delen van Zijn overvloed. Dat kan in het liefhebben van God en onze naaste, maar ook door kleine dingen als het bed opmaken en opruimen. Je creëert orde en een fijne ruimte om in te zijn. Juist door deze kleine taken stel je je dienstbaar op naar God (en eventuele huisgenoten).

Hoe mooi is het om de dag te beginnen vanuit rust, een gebed, een psalm en toewijding aan God. Door de dag met God te beginnen wordt de toon gezet voor de rest van de dag. In het boek gaat Tish Warren de gehele dag door, ook de moeilijke en minder vredige momenten zoals het kwijtraken van sleutels. Maar vanuit je basis als geliefd kind van God, kun je de dag aan. Mag je je in alles gedragen weten en jezelf geheel aan God toewijden.

4.3.3. Dien de Heere in liefde

De liefde van God is in het bijzonder tot ons gekomen in Christus' ongeveinsde liefde. Christus zelf is de bron voor de gelovige om de geloofsgenoten en medemens echt/oprecht/ongehuicheld lief te hebben. Echt liefhebben kan de vraag oproepen of je wel van iemand kan houden die je 'echt niet mag'. Is het niet hypocriet om hem/haar lief te hebben? Als antwoord op deze vraag zou een vervolgvraag gesteld kunnen worden: 'Is het niet hypocriet om God lief te hebben en onze naaste niet (1 Joh. 4 :20)? Vanuit de echte, diepe liefde van God mogen wij anderen liefhebben. Deze liefde gaat veel meer over wat mensen doen dan over hoe ze zich voelen. In de vroege kerk was 'liefde' allereerst verbonden met het leven toewijden aan de zorg van hen die kwetsbaar waren (voor bijvoorbeeld zieken, vluchtelingen, wezen en weduwen). In Romeinen 12 wordt ons een eenvoudige, praktische weg gewezen hoe deze liefde vorm krijgt. Het kan zijn dat de hoorder de praktische uitwerking interpreteert als een 'nieuw moeten' of denkt dat hij/zij zichzelf altijd weg moet cijferen of onderschikken (alsof hij/zij niet mag bestaan). Het is goed om deze gedachte eerlijk te benoemen in de preek en te weerleggen vanuit de ontfermingen/liefde van God die de bron is voor liefhebben. Vanuit de liefde van God, waardoor wij helemaal gezien, geliefd en gevonden zijn, worden wij opgeroepen om te delen. Wijzelf zijn niet de bron van liefde maar we mogen het hebben van de Bron van levend water die door ons heen stroomt. We mogen het hebben van de liefde van God, 'agape', liefde van hoge komaf. Ze stamt uit een Vaderhart, dat van God. Ze is van boven en wil door ons heen stromen. De liefde en Gods daden van barmhartigheid vormen de basis. Vanuit dit oogpunt bruist Romeinen 12 van energie, die ons aanzet om in het alledaagse leven lief te hebben: God en onze naaste.

4.4 Met het oog op opvoeders, kinderwerkers

4.4.1 Opvoeders, club- en catechese leiding

Enthousiasme voor God is aanstekelijk. Dat geldt ook voor het enthousiasme van ouders en clubleiders. Misschien herinnert u zich nog het enthousiasme van uw ouders, opa en oma, vriend, clubleiders van de tienerclub / open jeugdwerk / JV of leerkracht. Gelovigen die in al hun enthousiasme voor God de waarde van het geloof toonden in woorden en daden. Nu het clubwerk en catechese weer begint is het bemoedigend dat Gods Geest 'gewone' mensen wil gebruiken. Elke ouder en leidinggevende mag de brief van Christus zijn (soms de enige!). Vanuit deze 'leesbare brief' maken de kinderen en jongeren op of het geloof 'echt' en 'doorleefd' is. Bij de start van het club- en catechesewerk kan er gebeden worden voor de leidinggevend, ouders en gemeente. We mogen bidden dat God hen als een spiegel mag laten fungeren van Gods liefde.

4.4.2 Kinderwerkers

'Ik was een jaar of zes toen ik naar het clubwerk van de Rotterdamse kerk mocht. Ik kan mij nog steeds de passie van de oude man herinneren die in alle enthousiasme en liefde bijbelverhalen vertelde. En de toewijding, het harde meezingen en het maken van grootse gebaren van de kinderwerkers.'

Wat is het mooi als er jeugdwerkleiders zijn en met volle inzet te proberen de kinderen mee te nemen in de Bijbelverhalen, het bidden, het zingen over God, het maken van bewegingen. Kinderen doen vaak in alles net iets minder dan de leiding. Dus als de leiding de gebaren niet kent of niet durft, zullen zij geen beweging vertonen. Durf als kinderwerker jezelf te geven met je hoofd, hart en handen. Laat je enthousiasme voor God zien in zingen, bidden en het vertellen van de bijbelverhalen.

4.5 Met het oog op tieners en jongeren

4.5.3 Vuur

Paulus roept de gemeente op om 'vurig van Geest' te zijn. Een bekend beeld om vurig te zijn en te blijven is dat van een houtvuur en de kolen die daar heet blijven. Als een kooltje uit het vuur springt houdt het nog enige tijd zijn warmte en rode gloed, maar na een korte tijd is het voorbij. Zo is het ook met de gelovige. We hebben de warmte van de Geest nodig en onze broers en zussen. De meeste jongeren (vooral jongens) zijn wel in voor een vuurtje. Tijdens het startweekend of de preekbespreking is het misschien

wel mooi om rondom een vuurtje na te denken of hun kooltje in het vuur is en wat hen warm houdt. Of dat ze ervaren dat het kooltje (na een mooie tijd) er uit is en hoe dat gekomen is, of misschien zelfs dat ze ervaren dat ze nog nooit in het vuur zijn geweest.

4.5.4 Glas laten vullen

Enthousiast word je door je leven (steeds meer) op God te richten. Wanneer je dat doet word je vol van God. Het is hetzelfde als met een beker. Als de beker op z'n kop staat en de opening van de beker naar beneden is gericht, kan er geen water in. Zo is het ook met ons leven. Als we alleen maar gericht zijn op beneden en de wereld, komt er geen water van Gods Geest in en droogt onze beker / ons leven op. Wanneer we ons richten op Boven dan vult de kan van Gods liefde ons hele leven/beker. Het water van Gods liefde en Zijn Geest zijn onbeperkt. Hij maakt dat onze beker overstroomt van enthousiasme.

Als de beker op z'n zij ligt is er misschien wel meer interesse in het water/geloof, maar het water kan niet in de beker stromen. Als de beker schuin omhoog staat kan de beker wel gevuld worden met water. Maar de beker kan niet helemaal vol en stroomt aan een kant over. Als de beker rechtop staat en de opening zich helemaal naar God richt kan de beker helemaal gevuld worden en stroomt het water aan alle kanten over.

Voor dit voorbeeld heb je het volgende nodig: een glazen beker, een grote glazen kan water en een schaal/bak (om het water op te vangen).

4.5.1 De hele dag 'in God leven', kan dat?

Enthousiast met God leven gaat niet vanzelf. Al heel snel word je meegenomen in de drukte van de dag en in wat andere mensen van je verwachten. Zo kun je 's morgens vroeg heel makkelijk wakker worden met je telefoon, appjes, nieuws en stress om op tijd op school te komen. Een andere manier is om 's morgens vroeg al rust in te bouwen door de dag te beginnen met gebed, een Bijbelgedeelte, een podcast of een lied. Het is mooi om de tieners en jongeren te wijzen op dat waarmee jij je 's morgens vroeg vult. Begin je de dag met appjes? Of vul jij

je 's morgens in de stille tijd met God. Misschien merk je dat je ineens veel meer geduld hebt met die irritante klasgenoot. Of dat je met enthousiasme de beamer bedient in de kerk, omdat je daarmee God en je medegelovigen dient. Of dat je geduldig blijft als je broertje of zusje alweer iets van je heeft afgepakt. Met God vervuld zijn hoeft niet te betekenen dat je heel de dag de Bijbel leest. Maar dat alles wat je doet ten dienste is van Hem. Of je nu je best doet op school, iets moois maakt en/of met vrienden speelt. Dat je in alles wat je doet het beste zoekt voor God en de naasten.

4.5.2 Wat deel je op je bio(grafie) op Instagram

In je biografie op Instagram deel je wie je bent en wie of wat je inspirerend vindt. Het is best moeilijk om in 150 tekens iets te delen over jezelf en waar je enthousiast van wordt. Wat deel je dan wel of niet van jezelf? Vroeger hadden ze dat probleem ook, niet op Instagram, maar op een zegel. Je kon er niet zoveel woorden op kwijt, maar je wilde wel een goed beeld geven over wie je was en/of wat je belangrijk vond. Net als nu waren de afbeeldingen en de tekst aan de mode onderhevig. De reformator Calvijn had een eigen zegel met zijn lijfspreuk. Op het zegel zie je een geopende hand, die een hart omhoog heft naar de hemel (zie afbeelding hierboven). Op het zegel staat de lijfspreuk: 'Cor meum tibi offero domine, prompte et sincere.' Misschien herken je iets in het Latijnse woord 'offer', Daar hoor je het woord 'offer' in. Vertaald luidt de lijfspreuk: 'Mijn hart offer ik U op, Heer, nauwgezet en oprecht!' De lijfspreuk van Johannes Calvijn is radicaal. Een vraag aan de tieners zou kunnen zijn wat hun lijfspreuk/motto is. Sommige jongeren schrijven hun lijfspreuk/motto op in hun Tiktok of Instagram bio. Het is misschien aardig om een of twee positieve voorbeelden uit te lichten van tieners/jongeren die in hun bio iets over de betekenis van het geloof hebben opgeschreven. Zelf moet ik denken aan iemand met de bio tekst: 'God ziet het hart aan' en 'I am a Child of God'. Het getuigt van lef als jongeren op die manier

hun christen-zijn durven zichtbaar te maken. Een motto of tekst kan natuurlijk ook op andere manieren uitgedragen worden, zoals bijvoorbeeld door het dragen van een geloof-hoop-liefde kettinkje, een armband, een doop- of belijdenistekst die in de kamer hangt.

Anne van der Bijl

Anne van der Bijl, een zendeling voor Open Doors, is voor velen een grote inspiratiebron. Hij gelooft met volle overgave (durf), radicale liefde en enthousiasme. Een voorbeeld van zijn durf en zijn verlangen om het evangelie te delen zijn de contacten die hij had binnen de top van Al-Qaida. Jarenlang probeert hij door te dringen tot Osama Bin Laden, de beruchte leider van Al-Qaida, om hem over Jezus te vertellen. Toen Anne gevraagd werd of hij als christen met de Bijbel niet bang was voor de extreme moslim terroristen was zijn antwoord: 'Nee! Ik geef ze een dikke omhelzing, dan kunnen ze hun geweer op dat moment ook niet afvuren tegen me. Ik heb het sterkste wapen wat er is: liefde!'

4.6 Preekschets

Er zijn verschillende mogelijkheden om de preek vorm te geven, hieronder zijn drie manieren uitgewerkt. Om het dichtbij te brengen is het mooi om bij elk van de preekschetsen gebruik te maken van herkenbare en/of eerlijke (praktijk)voorbeelden.

1. Van gebrek naar verlangen, ten dienste van God

Een eerste mogelijkheid is om het thema: 'Enthousiasme gezocht!' te beginnen met een gebrek en (hopelijk) verlangen naar enthousiasme.

Hierna kunnen we kijken welke uitwerking dit enthousiasme krijgt in de Bijbel. Het is mooi om hier positieve voorbeelden te noemen uit het dagelijks leven of een persoon in de Bijbel, zoals Maria of de Emmaüsgangers.

Als derde punt zou uitgewerkt kunnen worden dat enthousiasme niet een doel op zich is, maar in het praktische leven actief vorm krijgt. Zowel enthousiasme als inzet zijn ten dienste van God (v. 11).

2. Inzet en vuur in dienst van de Heere

Het thema 'Enthousiasme gezocht' kan ook uitgewerkt worden aan de hand van vers 11: 'Wees niet traag wat uw inzet betreft. Wees vurig van geest. Dien de Heere.' Deze tekst biedt ons drie thema's: '(niet) traag', 'Wees vurig van geest' en 'Dien de Heere'. In deze benadering kan benadrukt worden dat inzet (thema 1) en de Geest (thema 2), ofwel doen en enthousiasme (Woord en daad) niet zonder elkaar kunnen. Dit alles ten dienste van de Heere (thema 3).

3. Enthousiasme als antwoord op opofferende Liefde

Een derde mogelijkheid is om vanuit de eerste verzen van Romeinen 12 de focus allereerst te richten op de 'barmhartigheden' van God en Zijn ongeveinsde, opofferende liefde in Christus Jezus. Jezus heeft ons echt liefde laten zien en heeft Zichzelf volledig gegeven.

Vervolgens kan men de gemeente oproepen om, ziende op de ontfermingen en liefde van God, zichzelf toe te wijden aan Zijn liefdedienst. Hoe zo'n leven uit liefde eruit ziet, kan uitgewerkt worden aan de hand van vers 9-21.

Ten slotte kan men stil staan bij het enthousiasme: 'Wees vurig van geest. Dien de Heere'. Waar worden we warm van? Waar laat je je hart door leiden? Door te leven in God (enthou) komt je hart in vuur en vlam. Dat is ook de enige manier om samen te geloven, je geloof praktisch vorm te geven en écht lief te hebben. De gemeente wordt alleen opgebouwd als wij ons als gemeente laten aanvuren door de Geest. Alleen dan kan je verheugd zijn door de hoop, standvastig zijn in tegenspoed, en onophoudelijk blijven bidden.

4.6 Liturgische aanbevelingen

Wanneer men naast de schriftlezing ook graag een gedeelte uit het OT leest of de evangeliën, kan er gedacht worden aan: Hosea 6:1-6, Amos 5: 21-24 of een gedeelte uit de bergrede zoals Mattheüs 5:9, 38, 44-45.

Het is mooi om zo nu en dan een bijbelgedeelte te verwerken in het (dank)gebed. Toepasselijk bij deze dienst is het gedeelte voor de schriftlezing, Romeinen 11:33-36: *O, diepte van rijkdom, zowel van wijsheid als van kennis van God, hoe ondoorgrondelijk zijn [Uw] oordelen en onnaspeurlijk [Uw] wegen! Want wie heeft de gedachten van [U] gekend? Of wie is [Uw] raadsman geweest? Of wie heeft [U] eerst iets gegeven en het zal hem vergolden worden? Want uit [U] en door [U] en tot [U] zijn alle dingen. [U alleen] zij de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen.*

Voor de samenzang is te denken aan de volgende psalmen en liederen:

4.6.1. Psalmen (OB)

Psalm 17:8 'Maar, blij vooruitzicht, dat mij streelt, Ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen'

Psalm 32:4 'Gij zijt mij, HEER', ter schuilplaats in gevaren'

Psalm 54:3 'Ik zal U, met een blij gemoed, Vrijwillig off'ren, HEER' der heren'

Psalm 65:1 'De lofzang klimt uit Sions zalen, Tot U met stil ontzag'

Psalm 67:1 'D' algoede God zij ons genadig, En zegen' ons met overvloed'

Psalm 68:2, 10 'Geloofd zij God met diepst ontzag!'

Psalm 81:1 'Zingt nu blij te moe.' 3 't Blij bazuingeschal, Klink' in Israels oren.'

Psalm 84:1 'Hoe lief'lijk, hoe vol heilgenot', 2 Zelfs vindt de mus een huis, o Heer, 6 'Want God, de HEER', zo goed, zo mild'

Psalm 85:1, 2, 3, 4 'Dan wordt gena van waarheid blij ontmoet'

Psalm 89:7 'Hoe zalig is het volk, dat naar Uw klanken hoort!' en 8 'Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht'

Psalm 96:5 'Geeft d' eer aan 't eeuwig Opperwezen' en 6.

Psalm 100:1 'Juich aarde, juich alom den HEER', 2-4.

Psalm 116:9, 10 'k Zal liefd' en lof voor U ten offer mengen' 11 'Ik zal met vreugd'

Psalm 118:12 'Dit is de dag, de roem der dagen, Dien Israels God geheiligd heeft.'

Psalm 119:53 'Uw woord is mij een lamp voor mijnen voet, Mijn pad ten licht, om 't donker op te klaren.'

Psalm 124:1 'Dat Israel nu zegge, blij van geest'

Psalm 133:1 'Ai, ziet, hoe goed, hoe lief'lijk is 't, dat zonen', 2-3.

Psalm 136:1 'Looft den HEER', want Hij is goed'

Psalm 141:1, 2 'Mijn bee, met opgeheven handen, Klimm' voor Uw heilig aangezicht'

Psalm 146:1 'Prijs den HEER' met blijde galmen', 3, 5.

4.6.2 Liederen

Eerste nummer verwijst naar Op Toonhoogte 2015

NLB	Nieuw Liedboek 2013
LvdK	Liedboek van de Kerken
JdH	Johannes de Heer
WK	Weerklank
HH	Hemelhoog
Opw	Opwekking
EL	Evangelische Liedbundel

149 Groot is uw trouw, o Heer (NLB 885, WK 432 Opw 123 HH 336 EL 170 JdH 149)
202 Liefde was het, onuitputt'lijk (Opw 400 HH 602 EL 119 JdH 548)
246 Maak mij rein voor U / Dwars door het vuur (Opw 427 HH 383 EL 314)
251 Als alles duister is, ontsteek dan een lichtend vuur (NLB 598, HH 413, EL 171)
265 Abba, Vader, U alleen (NLB 886, WK 419 Opw 136 HH 627 EL 376 JdH 100)
271 God is in ons midden (HH 633)
278 Ik kniel neer en belijd (278 Ik kniel neer en belijd (Opw 549 HH 640)
279 Jezus, alles geef ik U (Opw 582 HH 381)
284 Laat me in U blijven, groeien, bloeien (NH 229, LvdK 78, WK 56 HH 233 JdH 666)
285 Machtige Heer, grote Verlosser (Opw 598 HH 318)
286 Neem mijn leven, laat het, Heer (NH 228, LvdK 473, NLB 912)
300 Dankt, dankt nu allen God (NH 135)
308 Gods volk wordt uitgeleid (Opw 148 HH 478 EL 195)
321 Ik wil juichen voor U, mijn Heer (Opw 589 HH 27)
352 God is getrouw, zijn plannen falen niet (LvdK 304, WK 237 Opw 248 HH 226, JdH 513)
354 Heer, wat een voorrecht (Opw 249 EL 212 JdH 983)
360 Samen in de naam van Jezus (WK 242 Opw 167 HH 399 EL 218 JdH 98)
363 U roept ons samen als kerk van de Heer / Breng ons samen (Opw 797 HH 391)
365 We are one in the Spirit (niet in andere bundels)
373 Ik was hongerig (HH 703 EL 399)
374 Ik wil jou van harte dienen (WK 264 Opw 378 HH 395 EL 213)
375 Longing for light, we wait in darkness / Christ be our light (NLB 1005)
376 Toen ik naar mijn naaste zocht (WK 552 HH 708 EL 402)
LvdK 242 Komt laat ons deze dag met heilig vuur bezingen
344 Voor uw liefde, Heer Jezus (WK 469 Opw 60 HH 564)
377 Come set Your rule and reign / Build your kingdom (Opw 769 HH 669)
389 Wij gaan op weg met brandend hart / Laat de vlam weer branden ((Opw 404 HH 694 EL 393)

Kinderliederen

291 'k Stel mijn vertrouwen op de Heer mijn God (WK 615 Opw 42 HH 338 EL 188 JdH 970)
148 Dit is de dag die de Heer ons geeft / This is the day (EL 425, HH 582, Opw 32)
440 Een vlammetje hier / Vlammetjes (HH 237)
443 led're dag ieder uur / In vuur en vlam (niet in andere bundels)

4.7 Gespreksvragen

Wellicht is er na de dienst gelegenheid om door te praten. Mooi om de gesprekken 'intergeneratief' te maken: zorg voor groepjes waarin kinderen, jongeren en ouderen met elkaar in gesprek gaan. Hieronder staan een paar suggesties, maar maak eventueel zelf andere vragen, bijvoorbeeld omdat ze beter passen bij de preek. Mocht het qua uitvoering en weer mogelijk zijn, is het ook mooi om de bijbelstudie buiten te doen. Meestal geeft dat meer ontspanning en ruimte, zeker met een vuurkorf (wat helemaal past bij de tekst: 'Wees vurig van geest').

1. Wat heeft u/jou aangesproken in de dienst? Waarom? Wat wil je daarover delen?

2. In vers 11 staat: 'Wees niet traag wat uw inzet betreft. Wees vurig van geest. Dien de Heere.' Welke oproep vind je bemoedigend? Welke vind je moeilijk?

3a. Waar denk je aan bij 'vurig van geest'? Wat denk jij dat het betekent?

3b. Hoe word je 'vurig van geest'? Bedenk iets dat je kan helpen om vurig van geest te zijn. Denk aan dingen die je alleen doet, of met anderen samen; of bijvoorbeeld aan tradities of gewoontes?

3c. Welke mensen uit jouw familie, vriendengroep of kerk zijn voor jou een voorbeeld in enthousiast geloven? Mooi om met elkaar te delen, maar zeker ook (op een later moment) met die persoon zelf.

3d. Deel met elkaar die momenten, waarop je zelf in de geest/Geest enthousiast was.

4. Als de Heilige Geest aan het werk gaat, gebeurt er iets. Je gaat veranderen. Je voelt meer liefde voor God en andere mensen; je wordt blij van God; je wilt dicht bij Hem zijn en over Hem vertellen; je maakt andere mensen enthousiast over het leven met God. Herken je dat? Kun je een voorbeeld noemen uit de Bijbel of uit je eigen leven?

5. Paulus bespreekt in vers 9-21 drie belangrijke thema's: 'liefde', 'afkeer van het kwaad' en 'het goede'. Wat hebben 'afkeer van het kwaad' en 'het goede' te maken met 'liefde', denk je?

6. Hoe kun je zien dat Jezus écht van je houdt? En hoe zie je dat iemand écht van Hem houdt? Noem een of meer voorbeelden.

7. 'Christelijke naastenliefde': dat is dat je als christen van de mensen om je heen houdt. Is dit anders dan 'gewone' naastenliefde? En waarin verschilt die liefde met het beeld van liefde in de samenleving?

8. Wil jij helemaal leven voor God en voor de mensen om je heen? Zo ja, hoe ga je dat doen? Zo niet, wat houdt je tegen? je daarover delen?

